

Välfrädsområdesstyrelsen 25.11.2024 § 183

§ 183

Godkännande av samarbetsavtalet för samarbetsområdet för social- och hälsovården i Södra Finland (VOF)

Beredning och upplysningar:
Koskela Jaana

fornamn.efternamn@luvn.fi

Förslag

Välfrädsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfrädsområdesstyrelsen belsutar föreslå välfrädsområdesfullmäktige att välfrädsområdesfullmäktige godkänner det bifogade samarbetsavtalet för Södra Finlands samarbetsområde.

Behandling

Ledamot Piirtola avlägsnade sig från sammanträdet på grund av jäv för den tid detta ärende behandlades kl. 13.40–13.41 (jävsgrund: 28 § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen).

Nationalspråksnämndens ordförande Westerholm avlägsnade sig från sammanträdet på grund av jäv för den tid detta ärende behandlades kl. 13.40–13.41 (jävsgrund: 28 § 1 mom. 3 punkten i förvaltningslagen).

Beslut

Välfrädsområdesstyrelsen godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Rättslig grund för upprättande av avtalet

Enligt 35 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård finns i Finland för samordning utvecklande och samarbete på regional nivå rörande den social- och hälsovård som ordnas av välfrädsområdena fem samarbetsområden för social- och hälsovården (YTA). Bestämmelser om vilka välfrädsområdena som hör till dem fastställs genom förordning av statsrådet. Enligt 1 § i statsrådets förordning om samarbetsområdena för social- och hälsovården hör till Södra Finlands samarbetsområde Södra Karelens välfrädsområde, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, Östra Nylands välfrädsområde, Mellersta Nylands välfrädsområde, Kymmenedalens välfrädsområde, Västra Nylands välfrädsområde, Päijänne-Tavastlands välfrädsområde samt Vanda och Kervo välfrädsområde.

Enligt 36 § 1 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska de välfrädsområden som hör till samma samarbetsområde för social- och hälsovården för varje fullmäktigeperiod ingå ett samarbetsavtal. Enligt momentet är syftet med samarbetsavtalet att säkerställa arbetsfördelningen, samarbetet och samordningen mellan de välfrädsområden som ingår i samarbetsområdet till den del detta behövs för skötseln av välfrädsområdenas lagstadgade uppgifter och för tryggandet av kostnadsnyttoeffektiviteten i social- och hälsovården.

Enligt 36 § 2 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska samarbetet främja kostnadsnyttoeffektiviteten, produktiviteten,

kvaliteten, klient- och patientsäkerheten, ändamålsenligheten, jämlik tillgång, språkliga rättigheter samt fungerande servicekedjor och servicehelheter i social- och hälsovården. Genom samarbetsavtalet ska det dessutom säkerställas att en verksamhetsenhet som tillhandahåller social- och hälsovård med stöd av avtalet har tillräckliga ekonomiska och personella resurser samt tillräcklig kompetens för att sköta uppgiften.

I 36 § 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård finns det åter en förteckning över de helheter för vilka arbetsfördelningen, samarbetet och samordningen åtminstone ska överenskommas i avtalet. Dessa är

- 1) bedömning och prognostisering av befolkningens servicebehov samt uppföljning och bedömning av ordnandet av social- och hälsovård
- 2) socialjour och jour inom hälso- och sjukvården,
- 3) organisering av uppgifterna vid centralen för prehospital akutsjukvård och samordning av verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården med övrig verksamhet,
- 4) ordnande och produktion av medicinska stödtjänster och andra stödtjänster,
- 5) säkerställande av personalen och kompetensen i den specialiserade sjukvården inom olika specialområden för att trygga en ändamålsenlig tillgång och tillgänglighet i fråga om tjänsterna,
- 6) ordnande och produktion av sådana social- och hälsovårdstjänster som på grund av att de behövs sällan eller är särskilt krävande förutsätter upprepning eller specialkompetens inom flera områden för att tillräcklig kompetens och skicklighet ska kunna uppnås och upprätthållas eller betydande investeringar i anordningar, utrustning eller lokaler,
- 7) den strategiska planen för utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten och genomförandet av planen samt samordnings-, styrnings- och rådgivningsuppgifterna rörande dessa funktioner hos det välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus,
- 8) fastställande av de regionala principerna vid ibruktagande, användning och tagande ur bruk av metoder inom social- och hälsovården med beaktande av de riksomfattande riktlinjerna för principerna,
- 9) utvecklande av informationshanteringen och de elektroniska tjänsterna i social- och hälsovården, vid användningen av klient- och patientuppgifter samt i skyldigheter enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen med beaktande av de riksomfattande riktlinjerna för dem,
- 10) skapande av beredskap för störningssituationer och undantagsförhållanden och vid ordnandet av verksamheten vid det beredskapscenter som avses i denna lag
- 11) till sina effekter vittsyftande och ekonomiskt betydelsefulla investeringar och avtal som motsvarar sådana investeringar i den utsträckning det behövs med hänsyn till de frågor som avses ovan.

Enligt 36 § 4 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska det i samarbetsavtalet dessutom bestämmas om den kostnadsfördelning som sammanhänger med en ansvarsfördelning som avses där om kostnadsfördelningen inte regleras i 57 §. Samarbetsavtalet kan omfatta också annat än arbetsfördelning, samarbete och samordning som beskrivs ovan (3 mom.) vid ordnande och produktion av social- och hälsovård. Samarbetsavtalet ska samordnas med det samarbetsavtal mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena som avses i den lagen. Närmare bestämmelser om avtalets innehåll och beredningen har utfärdats genom en förordning av statsrådet.

Beskrivning av beredningsprocessen

Beredningen av samarbetsavtalet för Södra Finlands samarbetsområde inleddes i oktober 2023 på det möte som hölls av styrgruppen för beredningen av avtalet. Avtalsparterna utsåg företrädare till styrgruppen från sin tjänstemannaledning. HUS chefsöverläkare Markku Mäkijärvi har varit ordförande för styrgruppen. Styrgruppen organiserade beredningen av avtalet i fyra arbetsgrupper som ansvarade för beredningen av utkastet till avtal. Varje arbetsgrupp fick ansvar för att bereda tre till fyra av de helheter som avses i 36 § 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Arbetsgrupperna utgjordes av sakkunniga som avtalsparterna utsett.

Framskridandet för avtalets beredningsprocess och förväntningarna på beredningen behandlades på den förhandling som social- och hälsovårdsministeriet ordnade den 19 december 2023 för Södra Finlands samarbetsområde. Utöver avtalsparterna deltog företrädare från social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet och Institutet för hälsa och välfärd i förhandlingarna. En viktig utgångspunkt i förhandlingarna var att avtalet inte är begränsat endast till den specialiserade sjukvården, utan omfattar också primärvården, socialservice och integration av verksamheten. I protokollet för förhandlingarna konstaterades dessutom att samarbete redan under en längre tid gjorts inom stödtjänsterna i Södra Finlands samarbetsområde och enkla synergifördelar inte lika lätt kan identifieras som inom andra samarbetsområden. Social- och hälsovårdsministeriet har på det sätt som förutsätts enligt 37 § 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård hörts om det utkast till avtal som styrgruppen och arbetsgrupperna har berett. Social- och hälsovårdsministeriets utlåtande av den 12 juni 2024 om utkastet till avtal har beaktats i den slutliga avtalstexten. Utkastet till avtal har två gånger sänts för utlåtande på bred front till avtalsparternas organisationer, både på våren och i början av hösten 2024, och även de kommentarer som man fick på så sätt har beaktats i den slutliga avtalsversionen.

Enligt 37 § 2 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska välfärdsområdena vid beredningen av samarbetsavtalet höra de högskolor som tillhandahåller utbildning inom social- och hälsoområdet när de avtalar om utbildnings-, forsknings- och innovationsverksamhet. Under beredningen har de avsedda högskolorna hörts den 9 februari 2024 och högskolorna har också haft möjlighet att lämna in skriftliga kommentarer för att beaktas i beredningen av avtalet. Dessutom har utkastet till avtal i enlighet med 37 § 2 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård vad gäller de uppgifter som avser förberedelser och beredskap beretts i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

Under beredningsprocessen av utkastet till avtal har man också beaktat överensstämmelsen med samarbetsavtalen för de tvåspråkiga välfärdsområdena.

Allmän beskrivning av avtalet och uppföljningsstrukturer för avtalet

Som bilaga till föredragningslistan finns ett förslag till det första samarbetsavtalet för Södra Finlands samarbetsområde. Den egentliga avtalstexten är cirka 50 sidor och dessutom omfattar avtalet fyra bilagor. Avtalstexten är indelad i tjugo avsnitt av vilka tolv utgör avtalets egentliga innehåll, sju avtalsjuridisk och ett avsnitt avtalstekniska skrivelser om verkställigheten och uppföljningen av avtalet.

Avsikten är att samarbetsavtalet till sin karaktär är huvudavtal med stöd av vilket närmare överenskommelser om samarbete mellan två eller flera avtalsparter kan ingås genom separata avtal som kallas underavtal till samarbetsavtalet. Avtalsparterna godkänner underavtalen till samarbetsavtalen i enlighet med sina egna interna anvisningar. Befintliga avtal om samarbetsarrangemang (till exempel i anknytning till diagnostiska tjänster) betraktas i fortsättningen som de underavtal till samarbetsavtalet som avses här och som grundar sig på samarbetsavtalet.

Avtalet innehåller inga väsentliga ändringar i arbetsfördelningen mellan avtalsparterna. Avtalet har upprättats för att möjliggöra samarbete mellan avtalsparterna och skapa juridiska förutsättningar för det samt beaktar avtalsparternas lagstadgade skyldigheter (till exempel beredskapscentret för social- och hälsovården). Avtalet förpliktar inte direkt till en viss form av samarbete. Eftersom behoven och situationerna kan ändra även snabbt, är det inte motiverat att förbinda sig till en viss samarbetsform genom avtal mellan nio avtalsparter, då ändring av avtalet är en administrativt långvarig process. Det är betydligt mera ändamålsenligt att inrätta samarbete genom nämnda underavtal till samarbetsavtalet eftersom eventuella ändringar av dem är enklare att genomföra.

I samarbetsavtalet bestäms också uppföljningsstrukturer för det. Uppföljningsstrukturerna utgörs av styrgruppen för samarbetsområdet som består av tjänsteinnehavare och de arbetsgrupper som styrgruppen tillsatt. Verksamheten och uppgifterna för dessa bestäms också i samarbetsavtalet.

Godkännande av avtalet

Avtalet framställs nu för avtalsparternas välfärdsområdesfullmäktige, Helsingfors stadsfullmäktige och HUS-sammanslutningens stämma för godkännande. Avsikten är att avtalet ska godkännas före slutet av innevarande år. Avtalet träder i kraft då alla avtalsparter har godkänt avtalet. Enligt 1 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen ska samarbetsavtalen mellan välfärdsområden upprättas före utgången av 2025, avtalet blir nu alltså klart ett år före lagstadgad tidsfrist. Även social- och hälsovårdsministeriet har framfört önskemål att avtalet godkänns enligt en snabbare tidtabell än vad som föreskrivs i lagen.

Beaktande av jävsfrågor i beslutsfattandet

Enligt 11 § i förvaltningslagen är part i ett förvaltningsärende den vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller. Parter i ärendet som gäller godkännande av samarbetsavtalet för samarbetsområdet är avtalsparterna.

Enligt 28 § i förvaltningslagen är en tjänsteman och på motsvarande sätt en medlem i ett organ med flera medlemmar jävig om tjänstemannen står i anställningsförhållande till en part (anställningsjäv, 4 punkten) eller om tjänstemannen är medlem av styrelsen i den berörda sammanslutningen eller är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställning i den berörda sammanslutningen (samfundsjäv, 5 punkten)

I 102 § 4 mom. i lagen om välfärdsområden föreskrivs det om ett undantag från samfundsjäv och enligt det tillämpas inte bestämmelserna om samfundsjäv på förtroendevald, en tjänsteinnehavare eller en arbetstagare i välfärdsområdet även om personen innehar ovan avsedd ställning i en välfärdssammanslutning. Jäv uppstår dock om välfärdsområdets intressen står i strid med välfärdssammanslutningens intressen. Vid godkännande av ett avtal anses det alltid finnas en intressekonflikt även om avtalet har förhandlats i gott samförstånd.

Till följd av det är tjänsteinnehavare eller arbetstagare, medlemmar av styrelsen och deras ersättare samt personer som är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställning hos en avtalspart i samarbetsavtalet för samarbetsområdet jäviga att delta i behandlingen av samarbetsavtalet för samarbetsområdet i beslut för en annan part.

Behörighet

Enligt 37.3 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård samarbetsavtalet ska godkännas av välfärdsområdenas välfärdsområdesfullmäktige.

Bilaga

- 1 Förslag till samarbetsavtalet för Södra Finlands samarbetsområde.

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria